

PO OBČINSKIH VOLITVAH V TRŽAŠKI OBČINI

SSL se je krepko uveljavila

Prejela je 4836 glasov in bo imela enega svetovalca v novem mestnem svetu - Vztrajati je treba pri naporih za združevanje slovenskih sil

Volitve za obnovo tržaškega občinskega sveta so za nami. Kakšna bo sestava novega mestnega sveta, poročamo na četrti strani; na tem mestu pa bomo povedali svoje mnenje le o izidu, ki ga je na teh volitvah zabeležila Skupna slovenska lista, za katero se je zavzemal tudi naš list.

Ta lista je prejela 4.836 glasov in bo v občinskem svetu imela enega svetovavca. Medtem ko pišemo, osrednja volilna komisija še ni zaključila s štetjem preferenčnih glasov, ki so jih dobili posamezni kandidati, in zato še ni uradno znano ime novega svetovavca. Zdi se pa, da bo to dr. Teofil Simčič, ki je bil prvi na seznamu kandidatov Skupne slovenske liste in ki je že bil član prejšnjega tržaškega mestnega sveta.

Ceprav je ta lista, kot smo že omenili, dobila samo enega svetovavca, menimo, da so njeni pobudniki in organizatorji lahko z izidom povsem zadovoljni. Za SSL je glasovalo 4.836 volivcev, iz česar izhaja, da je ta lista prejela natančno 2.007 glasov več, kot jih je dobila na zadnjih občinskih volitvah leta 1958 Slovenska lista, katero sta predložili Slov. dem. zveza in Slov. katoliška skupnost.

GLAVNI CILJ

Po zadnjem glasovanju se je namreč predvsem izkazalo, kako so novi ljudje in sile ter nov širši program bistveno pripomogli, da se je SSL krepko uveljavila. Če bi ostalo pri starem in bi lista prejela enako število glasov (2.829) kot leta 1958, bi na tej listi zaradi povečanega števila volilnih upravičencev in temu sorazmerno večjega količnika ne bil izvoljen noben kandidat. S sodelovanjem novih sil pa lista ni samo dobila svojega predstavnika v mestnem svetu, temveč je za okrog 1900 glasov presegla količnik, ki je bil potreben za doseg enega mandata.

Organizatorji in pobudniki SSL smejo nadalje biti tudi zato zadovoljni z uspehom, ker so lahko ugotovili, da se je za program liste in za njena stališča kljub krepki nasprotni propagandi izreklo kar lepo število slovenskih volivcev tako v mestu kot v okoliških krajih. Zato smejo upravičeno upati, da bo v bodočnosti število njihovih prištevcev še bolj narastlo.

Glavni cilj Skupne slovenske liste je in ostane en sam: izbojevanje in zaščita narodnih, socialnih, kulturnih in gospodarskih pravic ter koristi slovenske manjšine. Po-

budniki te liste so prepričani, da se ta cilj lahko doseže le s pomočjo lastnega političnega predstavništva, ki se bo kot enakopraven činitelj vključil v igro ostalih političnih sil na tem ozemlju in v državi. To predstavništvo pa bo lahko laže postavljalo zahteve in tudi laže izposlovalo pravično reševanje manjšinskih problemov, če bo imelo za seboj večino pripadnikov narodne manjšine.

Zadnje volitve so dokazale, da ta program ni gola teorija, temveč da se more tudi izvesti. Treba je le vztrajati pri začetnem delu, postopno odpraviti pomanjkljivosti ter napake in predvsem ohraniti ter še povečati dosedanje lojalno sodelovanje med skupinami in posamezniki, ki so na čelu novega političnega organa.

POD SKUPNO STREHO

Organizatorji SSL se dobro zavedajo, da danes ta lista predstavlja le del tržaških Slovencev. Če pa hočejo, da se bo njihov

krog razširil, morajo nujno na stežaj odpreti vrata tudi drugim Slovincem in dokazati, da je pod njihovo streho prostora za vse tiste sonarodnjake, ki so jim v prvi vrsti pri srcu skupne slovenske koristi in ki pod to skupno streho ne iščejo svojih ožjih strankarskih ali osebnih interesov.

S tem seveda ne mislimo, da morajo med tukajšnjimi Slovenci izginiti različna politična in ideološka prepričanja ter da morajo odslej vsi enako politično misliti. Nekaj takšnega je nemogoče zahtevati in konec koncev to tudi ni potrebno. Treba je med našimi ljudmi le izpodbiti umetno ustvarjeno mnenje, da je sodelovanje na politični osnovi nemogoče in da so zato nemogoči tudi skupni politični nastopi.

Upamo, da so prav nedeljske volitve pokazale, da so takšni nastopi ne samo mogoči, temveč tudi nujno potrebni, če hočemo, da bosta naši manjšini zagotovljena obstoj in razvoj na rodni tleh.

Glavni cilj se lahko doseže

Če izhajamo iz edino realnega stališča, da tvorimo Slovenci v Italiji številčno šibko manjšino sredi 50-milijonskega večinskega naroda, moramo priznati, da so meje in okvir našega političnega delovanja natančno določene. Skrbeti moramo predvsem za svoj narodni obstanek in vse svoje sile posvetiti temu cilju. Zato sodimo, da je vsako trošenje energij v druge namene škodljivo, ker s tem brez potrebe šibimo svojo politično moč, ne da bi prav ničesar pripomogli k uveljavitvi političnega programa ene ali druge vsedrjavne italijanske politične stranke.

To pa še nikakor ne pomeni, da se hočemo odslej zapreti sami vase in pretrgati stike z italijanskimi političnimi silami. Prepričani smo, da nas bodo te sile morale res upoštevati samo tedaj, ko se bomo z njimi pogajali kot močan in enakopraven politični činitelj. V tem primeru ne bo tudi nihče mogel trditi, da so zahteve, ki jih postavljajo Slovenci, le sredstvo, s katerim si ta ali ona italijanska stranka kuje politični kapital. Tako se je namreč doslej dogajalo in prav to je bil izgovor, ki so ga odločujoči politični krogi navajali, da niso sprejeli marsikatere slovenske zahteve.

Prepričani smo, da je glavna naloga slovenskih političnih skupin odslej ta, da nadaljujejo in vztrajajo pri naporih za čim

tesnejše združevanje razkropljenih in razbitih slovenskih sil. Priznavamo, da to delo ni lahko, ker zahteva od odgovornih ljudi mnogo šampremaganja, strpnosti in resnično demokratične politične vzgoje. Toda če bodo odgovorni ljudje imeli vedno pred očmi splošne koristi in če se bodo vselej zavedali, da je le s skupnimi napori mogoče nekaj učinkovitega doseči, bodo prav gotovo laže premostili težave in laže prenesli žrtve, ki jih tako od posamezne skupine kot od posameznega njenega predstavnika zahteva takšna oblika političnega sodelovanja, kakršna je bila dosežena v okviru Skupne slovenske liste.

Prav zadovoljiv izid, ki ga je ta lista zabeležila na zadnjih volitvah, naj pa bo vsem v vzpodbudo in opomin, da glavni cilj, ki je bil postavljen, ni nedosegljiv, temveč da se bo s podrobnim in vztrajnim delom lahko v bližnji bodočnosti tudi dosegel.

Število glasov, oddanih SSL, je zgovoren dokaz, da je nova pot, ki je bila začrtana v političnem življenju naše manjšine pravilna. Če ni bilo še višjih uspehov, je treba to pripisati tehničnim pomanjkljivostim in predvsem dejstvu, da se je prepoznano začelo s pripravami na volitve. Toda če vse to upoštevamo, je uspeh nedeljskih volitev za SSL še toliko bolj pomemben.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 18. novembra, ob: 9.00 Kmetijska odaja; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Gremo na Mars«, mladinska radijska igra (Jurij Slama), igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkevni zbor iz Standreža pri Gorici; 12.15 Vera in naš čas; 14.45 Vokalni kvintet »Zarja«; 15.20 Portret v miniaturi: Len Mercer; 17.00 Malo za šalo, malo zares (Danilo Lovrečič); 18.30 Obisk v naši diskoteki: »Edi Godnik«; 21.00 Iz slovenske folklorne »Pratika«.

• PONEDELJEK, 19. novembra, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne »Pratika«; 18.00 Sopranistka Ondina Otta — Samospevi Antona Lajovica; 18.30 Folklorni motivi v simfonični glasbi (Gojmir Demšar); 19.00 Radijska univerza — Arnaldo Foschini: Spoznavajmo naša živila; »Oljčno olje«; 20.30 Peter Iljic Cajkovski: Evgenij Onjegin, opera v treh dejanjih. Približno ob 21.40: »Opera, avtor in njegova doba«.

• TOREK, 20. novembra, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 17.20 Sem in tja po lahki glasbi; 18.00 Italijanščina po radiju; 18.30 Orkester v preteklih stoletjih — Claude Debussy: Morje, tri simfonične skice; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih — Ivan Pregelj: »Tolminci« (M. Jevnikar); 21.30 Koncert klarinetista Mihe Gunzek, pri klavirju Gita Mally — Stempnevski: Bilina, Butakov: Suita, Weber: Adagio iz koncerta v f-molu, Hruba: Romanca; 22.00 Obletnica meseca — Josip Tavčar: Stoletnica rojstva pisatelja Gerharta Hauptmanna.

• SREDA, 21. novembra, ob: 12.00 Brali smo za vas; 18.30 Tržaški in furlanski skladatelji; 19.00 Higiena in zdravje s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Hišo bo treba prenesti«, igra v štirih dej. (Giuseppe di Ragogna - Jadviga Komac), igrajo člani RO.

• CETRTEK, 22. novembra, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih — Ivan Pregelj: »Tolminci« (M. Jevnikar); 13.30 Parada orkestrrov; 18.00 Italijanščina po radiju; 18.30 Dimitri Soštakovič: Kvintet za klavir in godala v g-molu, op. 57; 19.00 Širimo obzorja — Josip Rustja: »Barometer in vremenska napoved«; 20.30 Simfonični koncert orkestra Tržaške Filharmonije. Približno ob 22.10 Svet umetnosti — Milko Bambič: »Značilnosti sodobnega italijanskega slikarstva«.

• PETEK, 23. novembra, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Kitarist Dragotin Lavrenčič — Manuel M. Ponce: Variations sur »Folia de España«; Alfred Uhl: Ples, Joaquin Turina: Fandango; 18.30 Komorna glasba devetnaestega stoletja; 19.00 Radijska univerza — Maks Sah: Iz arabskega sveta: »Križ in polmesec v boju na Pirenejskem polotoku«; 21.00 Koncert oneerne glasbe; 22.00 Novele in črtice — France Filipič: »Zgodba o mesecu« (M. Jevnikar).

• SOBOTA, 24. novembra, ob: 12.00 Zgodovinske zanimivosti; 14.40 Slovenske ritmične popevke; 15.30 »Gnezdo«, tragičkomedija v treh dej. (Eran Milčinski - Rika Stenanič-Adamič), igrajo člani SG v Trstu; 17.20 II. vatikanski koncil — poročila in komentarij o Vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzornik (Iv. Theuerschuh); 20.40 »Koroški akademski okteti«; 21.00 »Malo za šalo, malo zares« (D. Lovrečič).

TEDENSKI KOLEDARČEK

18. novembra, nedelja; 23. pobinkoštna
19. novembra, ponedeljek: Elizabeta
20. novembra, torek: Feliks
21. novembra, sredo: Dar. Dev. Marije
22. novembra, četrtek: Cecilija
23. novembra, petek: Felicita
24. novembra, sobota: Janez od Križa

480.000 OSEB

je zapustilo kmečka posestva med pomladjo 1961 in pomladjo 1962, tako da se je skrčil odstotek kmečkega življa v Italiji na 27% vsega prebivalstva. Ker je v severnoevropskih državah komaj 12-14% kmečkega življa — in se še krči — je predvidevati, da bo v 20 letih tudi v Italiji dosežen isti odstotek, posebno če se bo industrija še tako širila kot v zadnjih letih.

Vatikanski koncil II.

Prva polovica zasedanj na 21. vesoljnem cerkvenem zboru se nagiba k zaključku. Generalni tajnik zbora je že obvestil koncilne očete, da se bo prvi del takto imenovanih glavnih kongregacij končal na praznik dne 8. decembra. Druga polovica koncila se bo pa spet začela dne 12. maja in bo trajala do 29. junija. Na praznik sv. Petra in Pavla bo papež slovesno zaključil vatikanski vesoljni cerkveni zbor.

Na zadnjih sejah prejšnjega tedna so očete končali razprave o cerkveni liturgiji. Poudarjali so potrebo nedeljskega počitka zlasti v industrijskih krajih, kjer se opušča praznovanje nedelj in praznikov. Čutili so tudi potrebo, da se uvede stalno cerkveno leto, tako da se bo velika noč obhajala vedno ob istem dnevu. Glede nebitvenih cerkvenih obredov so izrazili željo, naj se zlasti v misijonskih deželah prilagode krajevnim navadam. Pri vprašanju cerkvene glasbe so poudarili pomen gregorijanskega koral, obenem pa tudi važnost ljudske umetnosti, pri kateri naj se ne izključuje noben slog, naj služi veličastju Cerkve in ne zunanemu ali osebnemu blesku. V temeljite razprave so posegali tudi jugoslovanski škofje.

Na eni izmed sej so zbrani škofje izrazili

Adenauer v Belí hiši

Včeraj zjutraj je pristal v Washingtonu nemški kancler Adenauer v spremstvu zunanega ministra in številnega spremstva. Kancler je že enajsti na obisku v Združenih državah. Njegovi večerajšnji in današnji pogovori s Kennedyjem imajo pa posebno politično važnost, ker gre za nekatera nesoglasja med ameriško in nemško politiko glede razgovorov s Sovjetsko zvezo. Adenauer želi, da bi Amerika prav tako odločno nastopila za Berlin kot je za Kubo. Osrednje vprašanje je nadzorstvo nad prehodi, ki vodijo iz Zahodne Nemčije preko ozemlja Vzhodne nemške republike v Berlin. Kancler se upira načrtu, da bi bila pritegrjena Vzhodna Nemčija k nadzorni komisiji za promet v Berlin tudi kot zgolj tehnični član.

Boji se namreč, da bi bila s takim činom priznana »de facto« Vzhodna Nemčija kot samostojna država. V ozadju njegovega obiska je pa predvsem želja, da bi Amerika priznala Nemčiji v zvezi s Francijo vodstveni položaj v Evropi.

OBRAČUN

Porotno sodišče v Bonnu je obsodilo v soboto esesovskega častnika Viljema Döringa na šest let ječe. Državni pravdnik je predlagal 12 let ječe, ker je Döring kot načelnik nekega taborišča ukazal zadržati v plinskih celicah 667 Židov, med temi tudi 16 r.edoraslih otrok. Njegov zagovornik ga je rešil na polovico predlagane kazni, češ da je bil njegov varovanec prisiljen izvrševati ukaze od zgoraj. Stara pesem!

VIŠJE VOZNE

Ministrstvo za promet ima že pripravljen načrt za povišanje voznih cen na vlakih. Za osebne vozovnice predlaga minister 15 odstotkov poviška. Za blagovni promet pa še več. O povišku cen bo pa moral govoriti še kak drugi forum in ni izključeno, da bo predlog naletel na odpor.

čestitke nadškofu Carinciju, ki je kot najstarejši živeči škof obhajal stoletnico rojstva. Škof Hakim iz Acrija v Palestini je pa povabil vse cerkvene dostojanstvenike na devetdnevni obisk Svete dežele.

Poneverbe na debelo

Terni je cvetoče industrijsko mesto v Srednji Italiji. Izvoz izdelkov kovinarskega kombinata in uvoz potrebnih strojev je tako živahen, da je finančna oblast kar tam ustanovila en sedež glavnega carinskega urada. Vodil ga je nadzornik Mastrella, na glasu kot sposoben in vesten uradnik. Pred dvema letoma je pa začel razkošno živeti. Svoji ženi in tudi eni izmed ljubic je kupoval dragocena krzna, razkošne avtomobile, daroval jima je cvetoče trgovine z modnimi izdelki. Vse to pod pretvezo, da je zadel glavni dobiček pri nogometnih stavah. Polagoma pa je prišlo na dan, da je ta vestni uradnik osleparil državo na carinskih pristojbinah kar za 800 milijonov lir. Obe ženski in njega so zaprli. Iščejo pa še druge krivce, ki so zapleteni v te poneverbe.

Pod obtožbo vohunstva

Ze peto leto teče pred sodnijo pravda, naperjena proti šestim obtožencem iz Gorice in Trsta zaradi tajnega vojaškega obveščevanja. Organi protivohunske službe so v januarju 1957 prijeli gostilničarja Josipa Jurca, osumljenega vohunske službe v prid Jugoslavije. V isto mrežo so padli tudi trgovci iz Standreža Alojz Nanut, goriški gostilničar Ivan Devinar ter bivša policijska organa Pecorari in Fabaro. Obdolžili so jih, da so dajali poročila o razmestitvi vojaških čet in o premikanju ladij v beneškem pristanišču. Ze leta 1959 so bili obsojeni na zaporno kazen od štirih do osmih let.

Porotno prizivno sodišče v Torinu je kazni za malenkost znižalo. Obsojenci so se pritožili na najvišji sodni dvor, ki je določil novo razpravo za dan 21. novembra pred prizivnim porotnim sodiščem v Milanu.

Važno odkritje

Skupini italijanskih znanstvenikov na polju jedrske fizike se je v sinhotronskem laboratoriju pri Frascatiju posrečilo odkriti novo »vodikovo spojino 4«. Doslej smo poznali običajno vodikovo spojino 1, ki tvori v zvezi s kisikom običajno vodo. Druga vodikova spojina je olerentum, ki da v zvezi s kisikom tako imenovano »težko vodo«. Ta se uporablja pri daljnosežnih in atomskih izstrelkih. Tretji izotop je tritij, imenovan tudi »supertežka voda«. Atomsko jedro novega izotopa H 4 je sestavljeno iz enega protona in treh neutronov.

V pojasnilo povemo, da je vodik najlažji plin, brez barve in vonja, ki se nahaja v spodnjem ozračju le v majhnih količinah. V višini nad 80 kilometrov ga je pa že precej. V veliki meri se pa nahaja na površini sonca. Ko se vodikovi atomi razkrajajo, se sprosti neznanska energija, kar poznamo tudi iz razkroja vodikove bombe. Razkroj novega vodikovega izotopa bo pa proizvajal še večjo energijo.

Želeti bi bilo samo to, da bi jo človek uporabil za miroljubne namene, ne pa za uničevanje samega sebe.

„Pravda“ o Nenniju in socialistih

Moskovski dnevnik »Pravda« je pred dnevi objavil daljši članek o razmerah v Italijanski socialistični stranki (PSI). Zanimivo je, da se je vplivni sovjetski časopis odločno postavil na stran leve struje italijanske socialistične stranke in ostro napadel avtonomistično večino ter zlasti strankinega glavnega tajnika Pietra Nennija.

Socialističnemu prvaku predvsem očita, da je po njegovi krivdi v vrsti italijanskih občin prenehalo sodelovanje med socialisti in komunisti in da so socialisti postali zavezniki demokristjanov. List nadalje zameri Nenniju, da je ponudil demokristjanom petletno sodelovanje v vladi. »Ne pretiravamo — piše Pravda — če rečemo, da pomeni Nennijeva politika v zadnjih letih vrsto popuščanj antikomunizmu.«

Kot dokaz navaja Nennijevo izjavo, češ da je »skupen boj socialistov in komunistov za oblast nemogoč«. Nenni pa je to utemeljil, češ da je »skupen boj nemogoč, ker socialisti drugače pojmujejo svobodo kot komunisti«. Tega pa »Pravda« ne omenja.

Nič novega na svetu

Marsikatera iznajdba, o kateri mislimo, da je nastala v novejšem času, sega daleč nazaj v preteklost. Tako je tudi s testenami, oziroma s slovito »paštašuto«, ki jo ves svet ima za proizvod italijanske kuharske umetnosti. V resnici so jo pa poznali Kitajci že za časa raziskovavca Marca Pola v 13. stoletju. Nekaj zgodovinskih podatkov o tej že skoraj po vsem svetu razširjeni vrsti živeža najdemo v posebnem muzeju, katerega so pred petimi leti odprli v mestecu Pontedassio na italijanski Rivieri. V tem edinstvenem muzeju na svetu so razložene v steklenih izložbah vse mogoče oblike testenin in makaronov; kuhinjske bukve s tisočnimi recepti, razglasi, ki določujejo pravilnost kuhanja, in stari dokumenti o daljnem izvoru testenin z Vzhoda.

Neka druga iznajdba, in sicer ponarejanje kovancev, se tudi ni rodila v moderni dobi, marveč je stara že iz rimskih časov. Pri mestu Dillingenu v Posarju na Nemškem so starinoslovci odkrili ostanke rimske hiše. V spodnjih prostorih so pa našli kakih petsto bronastih oblik za vlivanje bakrenega drobiža. Znanstveniki so ugotovili, da to ni bila nikakršna državna kovnica, marveč prava ponarejevalnica denarja.

Potemtakem ni niti ponarejevanje »napredek« modernih časov.

UPRAVIČEN UKREP

Na eni zadnjih sej je ministrski svet v Rimu sklenil, da se bodo izplačevale družinske doklade vsem državnim uslužbencem za sinove, ki študirajo na visokih šolah do 26. leta starosti. Doslej je veljala pravica do prejemanja doklad le do 21. leta. Za otroke zasebnih nameščencev pa do 26. leta. Ta očitna krivica se bo z novim odlokom odpravila in bo pravica za vse enaka.

Po tem vzgledu je tudi obrambno ministrstvo sklenilo podaljšati visokošolcem odlog za vpoklic poč. orožje do 28. leta.

Sovjetski list je ožigosal tudi Nennijevo zunanjo politiko, ki jo zlasti obsoja, ker ne dela razlike med »miroljubnimi socialističnimi državami« in »napadalnimi državami imperialističnega tabora«.

Ta je najostrejši napad, ki ga je kak sovjetski list po zadnji vojni naperil proti italijanskemu socialističnemu prvaku.

Amerika in volitve

Pri nedavnih nadomestnih volitvah v ZDA je Kennedyjeva demokratska stranka zabeležila prodoren uspeh za senat in parlament. Pri guvernerskih mestih posameznih držav si pa drži ravnotežje z republikanci.

Večje število izvoljenih demokratskih zastopnikov pa še ni vse. Poudariti je treba nekaj drugih točk, ki so se pojavile ob zadnjih volitvah in ki bodo vplivale na bodoči politični razvoj Združenih držav.

Prvič v zgodovini se je namreč zgodilo, da se je okrepila vladna stranka še za časa predsednikovanja njenega predstavnika. Običajno so nadomestne volitve oslabile vladajočo stranko, ker so volivci skritizirali njeno delo. To pot so pa ji dali zaupnico.

Javno mnenje stoji torej za Kennedyjem in ne obratno, kakor so zadnje čase začeli pisati v Evropi. Ta zmaga pomeni tudi, da bo Kennedy bržkone ponovno izvoljen za predsednika. To pa tem bolj, ker je glavni najspodobnejši nasprotnik, bivši ameriški podpredsednik Richard Nixon izšel popolnoma poražen z volitev.

Tretji poseben znak zadnjih volitev je pa prelom s plemensko mržnjo v mnogih državah. Izvoljenih je več poslancev črncev in tudi potomcev priseljenih Japoncev. Kennedy je po izidu volitev dejal, da se čuti zdaj bolj pogumnega za svoje delo.

Mogočen stolp - novi simbol Dunaja

Avstrijska prestolnica Dunaj se pripravlja na Mednarodno razstavo cvetlic in vrtov, ki se bo odprla leta 1964. Za to priložnost pripravljajo Dunajčani posebno presenečenje, nekak simbol mednarodne razstave, ki bo dal donavskemu mestu značilno ozadje.

Podoben simbol, brez katerih si ne moreš predstavljati določenega mesta, so na primer grad sv. Justa za Trst ali kip Svobode za New York. Parižani so za svetovno razstavo leta 1899 postavili značilni Eiffelov stolp, visok 300 metrov. Za Sevtovno razstavo v Bruslju leta 1958 so hoteli zgraditi stolp v višino 635 metrov, a je načrt propadel zaradi tehničnih težkoč. Namesto njega so obiskovalci občudovali velikanski model atomskega jedra. Dunajska svetovna razstava v letu 1897 se je pa postavljala z velikanskim, 46 metrov visokim kolesom v Pratru. »Riesenrad« z razglednimi vozički, je postal neločljivo ozadje cesarskega Dunaja in prava nedeljska zabava mirnih in dobrodušnih meščanov.

Novi časi pa imajo nove zahteve, ustrezne moderni tehniki. Na Dunaju bo šlo staro kolo v pozabo. Zato pa bodo meščani in tuji tembolj občudovali velikansko proti nebu štrlečo iglo, ki so jo že zdaj krstili

Zborovanje UNESCO

V palači UNESCO (organizacija za mednarodno kulturno sodelovanje) v Parizu se je 9. novembra začelo dvanajsto generalno zborovanje te zveze. Navzoči so bili zastopniki 112 držav članic. Zadnji, ki sta pristopili, sta Jamajka in Ruanda. Italijansko odposlanstvo je vodil podtajnik prosvetnega ministrstva Scarascia.

Predsednik izvršnega odbora, arabski odposlanec Mohamed Awad, se je v začetku spomnil na dolgoletnega predsednika dr. Veroneseja. Nato so prebrali poslanico Nikite Hruščova, ki pravi, da mora biti poglavitna naloga zveze boj za mir, za sožitje držav z različnimi družbenimi vladavinami in boj za splošno razorožitev.

Popoldne so delegati razpravljali o sprejemu novih članic. Šlo je za kitajsko republiko. Sprejem je bil odklonjen s 57 glasovi, med temi tudi s sedmimi glasovi afriških držav, devet se jih je pa vzdržalo glasovanja.

Izid glasovanja je vsekakor zanimiv za presojo mednarodnega položaja.

Milan - ob morju

Poseben odbor deluje že dolgo vrsto let z namenom, da bi se Milan povezal z morjem po strugi reke Pada. Reka je zdaj plovna za večtonske ladje le med Cremono in izlivom Mincia. Za povezavo z morjem bo potreba poglobiti strugo Pada od izliva do Cremona. Od tu do Milana pa bo zgrajen 68 kilometrov dolg prekop, ki bo zmogljiv tudi za težke ladje s 1300 tonami. Država bo prispevala 60 odstotkov za vse stroške. Upajo, da bodo prve ladje priplule v lombardsko središče že v letu 1967. Milan bo z novo prometno žilo dosti pridobil, ker se bo tovarnina po vodni poti znižala za več kot eno petino.

za »Donauturm«, to je, Donavski stolp. Imel bo valjasto obliko, ki se bo proti vrhu vedno bolj zoževal, tako da bo visoka stamba res imela od daleč podobo šivanke.

Na 31 metrov široki betonski podlagi, ki bo segala osem metrov v globino, se bo dvigal 260 metrov visok koničast stolp. V višini 150 metrov bo postavljena široka trikotna razgledna ploščad. Petnajst metrov višje bodo zgrajene trinadstropne zaprte steklene verande s kavarno in restavracijo. Posebnost teh verand bo v tem, da se bodo počasi sukale okoli svoje osi. Gostje bodo sede pri mizicah opazovali okrog in okrog vso panoramo tja do Ogrske puste in do Alp na jugu. Do teh verand v višini 175 m bodo potegnili dvigala v 23 sekundah po 14 oseb hkrati. Nad glavo donavskega stolpa bo štrlela v nebo prava konica, 80 metrov visoka, pobarvana v belordečih državnih barvah. Tudi ta konica ne bo služila samo za okras, ampak bodo v njej nameščeni vremenski in radioaktivni aparati. Novi ponos in simbol Dunaja bo stal 15 milijard lir.

Stari Dunajčani pa niso z njim nič kaj zadovoljni. Ob nedeljah popoldne bodo raje krenili v Prater, kjer tisto ogromno kolo še vedno melje pesem o starih časih.

Tržaškega

Izid občinskih volitev

(11. in 12. novembra)

	Leta 1962		Leta 1958	
	glasovi	%	glasovi	%
PCI	38.497	20,43	40.321	21,65
DC	62.628	33,25	65.093	34,95
PSDI	15.294	8,12	13.360	7,17
FRN	1.280	0,77	—	—
M.I. TLT	4.120	2,18	(FI) 4.289	2,30
PSI	12.500	6,63	6.127	3,29
PLI	15.001	7,96	6.817	3,66
SSL	4.836	2,56	(SL) 2.829	1,52
MSI	24.748	13,13	27.540	14,79
PRI	4.301	2,28	5.512	2,96
PDIUM	1.434	0,76	2.392	1,29
UT	3.705	1,96	5.353	2,87

Kratice pomenijo: PCI — Partito comunista italiano (It. komunistična stranka); DC — Democrazia cristiana (Kršč. demokracija); PSDI — Partito socialista democratico italiano (Italijanska socialdemokratska stranka); FRN — Fronte rinascita nazionale (Fronta narodnega preporoda); MITLT — Movimento indipendenza Territorio Libero Trieste (Gibanje za neodvisnost Svobodnega tržaškega ozemlja); PSI — Partito socialista italiano (It. socialistična stranka); PLI — Partito liberale italiano (It. liberalna stranka); SSL — Skupna slovenska lista; MSI — Movimento sociale italiano (It. socialno gibanje); PRI — Partito repubblicano italiano (It. republikanska stranka); PDIUM — Partito democratico italiano unita monarchica (It. monarhistična stranka); UT — Unione triestina (Tržaška zveza). V drugem stolpcu: (FI) — Fronte indipendenza (Fronta za neodvisnost); (SL) — Slovenska lista.

VOLIVCI SKUPNE SLOVENSKE LISTE PO MESTNIH OKRAJIH IN VASEH:

Staro mesto:	44;	Rojan:	421;
Novo mesto:	314;	Barkovlje:	254;
Nova mitnica:	325;	Opčine:	342;
Stara mitnica:	309;	Prosek —	
Sv. Jakob —		Kontovel:	180;
Pončana:	465;	Bazovica:	138;
Sv. Vid:	251;	Gropada —	
Škedenj:	239;	Padriče:	85;
Sv. M. M.		Trebče:	59;
Spodnja:	119;	Naselije	
Sv. M. M.		Sv. Sergij:	50;
Zgornja:	93;	Bani:	25;
Rocol:	115;	Padriče (begun-	
Lovec:	111;	ske naselje):	2;
Sv. Alojzij:	77;	Sv. Križ:	160;
Sv. Ivan:	561;	Grljan:	9;

Iz zgornjih podatkov izhaja, da bo sestava novega občinskega sveta nekoliko drugačna od prejšnjega. Kršč. demokracija je sicer še vedno najmočnejša stranka, vendar je v primeri z volitvami leta 1958 zgubila 2.465 glasov in bo zato imela 21 svetovalcev, medtem ko jih je imela prej 23. Komunisti so zgubili 1.824 glasov in bodo imeli v svetu 13 svetovalcev, namesto 14 kot prej. Največ glasov v primeri z občinskimi volitvami leta 1958 so zgubili misovci, in sicer 2.792. V mestnem svetu pa bodo imeli 8 predstavnikov (prej 9). Enega svetovalca manj bodo imeli republikanci, ki so na teh volitvah zgubili 1.211 glasov.

Tudi obe independentistični listi sta nazadovali, kar velja zlasti za Tolloyjevo Tržaško zvezo, ki je zgubila 1.648 glasov. Kljub

temu pa bosta obe listi imeli v svetu po enega zastopnika.

Kot je bilo pričakovati, so pri teh volitvah znatno napredovali liberalci, ki so več kot podvojili število glasov in bodo imeli v mestnem svetu 5 svetovalcev namesto dosedanjih dveh. Število svojih glasov so podvojili tudi socialisti. Njihova lista je dobila 6.373 glasov več kot pri volitvah leta 1958. V občinskem svetu bodo tako imeli štiri svetovalce, medtem ko so leta 1958 imeli samo dva. Napredek so končno zabeležili tudi socialni demokrati, katerih lista je dobila 1.934 glasov več in bo imela v občinskem svetu 5 svetovalcev namesto prejšnjih 4. O uspehu SSL pa poročamo na prvi strani.

Osrednja volilna komisija bo razglasila imena novih občinskih svetovalcev v soboto. Iz poluradnih virov pa se je zvedelo, da je na SSL prejel največ preferenčnih glasov dr. Teofil Simčič, na listi It. socialistične stranke pa Dušan Hreščak in inženir Josip Pečenko. Od komunistov pa so baje bili med drugimi izvoljeni Bernetičeva, Gombač in Padovan.

Kakšna bo sestava novega upravnega odbora? Ker nobena stranka nima absolutne večine svetovalcev (31), je nujno potrebna koalicijska več strank. V poštevek pride več rešitev. Možna je na primer koalicijska med sredinsko levičarskimi strankami (KD, PSDI, PRI in PSI), ki imajo skupno 31 svetovalcev. Če bo do tega zavezništva prišlo, pa je odvisno predvsem od KD. V teoriji je nadalje možna koalicijska med KD, liberalci, socialnimi demokrati in republikanci, ki imajo skupno 32 svetovalcev. Do takšnega zavezništva pa verjetno ne bo prišlo, ker bi takšna rešitev ne bila v skladu z razvojem splošne politike v državi.

Vsekakor bomo kmalu videli, kako bodo glavne stranke rešile to kočljivo vprašanje.

POPOLNA SOLIDARNOST STAVKAJOČIM DELAVCEM

V torek je bila v Trstu splošna stavka, ki sta jo v znak solidarnosti delavcev podjetja Orion v Žavljah proglasila oba sindikata. V omenjenem podjetju uslužbenci stavkajo že več kot poldrugi mesec, ker je vodstvo odpustilo z dela dva člana notranje komisije in dva druga delavca, s čimer jih je hotelo kaznovati za njihovo sindikalno dejavnost.

Popolnoma razumljivo in pravilno je, da so se delavci proti takšnim krivičnim in protizakonitim ukrepom odločno uprli in da ne bodo prej odnehali, dokler industriji teh ukrepov ne prekličejo.

Ob splošni stavki, ki je trajala od poldne do polnoči, so bile v mestu zaprte tudi mnoge trgovine, da ne omenimo tovarn in delavnic, kjer so delavci množično zapustili svoja delovna mesta.

INDUSTRIJALIZACIJA TRSTA

Industrijska družba »Montecatini« bo s pomočjo ameriških delničarjev začela graditi v tovarniškem okrožju Žavljje veliko tovarno borakov. Velikansko kemično podjetje z imenom »Bormed«, bo krilo polovico evropskih potreb po izdelkih iz borakovih sestavin.

Ista družba je soudeležena tudi pri podjetju »Vetobel«, ki bo imela letno zmogljivost 12 milijonov kvadratnih metrov stepla. Ta množina zadostuje za kritje ene tretjine italijanske letne potrošnje.

Štivan:

SMRT NA CESTI

Mokri cestni asfalt je v nedeljo ponoči zopet zahteval smrtne žrtve. Okrog ene ure po polnoči se je vozila z avtom iz Ločnika v Trst družba prijateljev s pevko Ano Castellarin iz Trsta, ki nastopa vsako nedeljo kot pevka in napovedovavka v neki plesni dvorani v Ločniku. Mladenka je sedela spredaj poleg voznika. Ko je avto pridrel na ovinek pri štivanskem pokopališču, ga je na mokrem asfaltu zaneslo na kraj ceste, tako da je z vso silo treščil ob skalnati breg. Razbil se je najbolj prav na česni strani, kjer je sedela pevka. Povlekli so jo z razbito glavo in polomljenimi nogami iz avta in jo odpeljali v tržaško bolnišnico. Po nekaj urah je revica izdihnila, ne da bi prišla k zavesti.

Njena smrt je vzbudila med znanci tem večjo žalost, ker se je imela poročiti v štirinajstih dneh. Naslednji dan se je na isti cesti hudo poškodoval motociklist. Vzrok nesreče je zopet mokri in zdrsljivi asfalt.

Beneška Slovenija

PODBONESEC

Dolgo časa smo čakali, da so zavihteli krampe tudi na naših cestah. Pred dvema tednoma so začeli res popravljati ceste, ki pelje iz Podbonesca v Kal. Proračun za potrebna popravila znaša 18 milijonov lir. Že ta vsota kaže, v kako slabem stanju se je nahajala ta pot. Vse stroške bo menda poravnala država.

Se večji pa bodo stroški za popravila nadaljevanja te ceste, ki gre iz Kala v Črni vrh. Cesto so izpeljali sicer že pred nekaj leti. Podjetje, ki je prevzelo dela, je pa preveč »špekuliralo«, oziroma skrbelo bolj za svoj žep kot za dobro ceste. Cestišče so le površno nasuli, manjkajo zidani obcestni jarki. Iz vseh teh vzrokov je ta pot skoraj nemogoča za promet in jo bodo morali kar iz temeljev popraviti. Potrebno bi bilo pravzelo, tudi če bo treba kaj več milijonov.

TOPOLOVO

Kakor je že več let običajno, se v zimskem času zaprejo nekateri obmejni prehodi, ki služijo dvolastnikom. V tem mesecu je ukinjen blok v Topolovem in tudi tisti v Humu. Zaprti so dvolastniški prehodi tudi po drugih krajih, kakor oni v Melini v Idrijski dolini. Odprli jih bodo zopet spomladi, ko se začne poljska dela.

Vendar bi tu radi nekaj pripomnili. V lepih zimskih dneh bi rad še ta in oni gospodar pripeljal iz svojih host drva, steljo in podobno. Zato bi se morale oblasti na obeh straneh meje pomeniti, ali bi ne kazalo, da bi tudi ob določenih zimskih dneh, ko je ugodno vreme odprli prehod dvolastnikom za nujne potrebe.

RAJBELJ

Vsako toliko časa se znova načne zadeva svinčenega rudnika v Rajblju pod Predilom. Rudnik, ki je slovel že v prav starih časih, je eno najbolj važnih gospodarskih oporišč

Z OBČINSKE SEJE

Goriški občinski odborniki so na zadnjih sejah sprejeli več sklepov, ki se tičejo javnih del v mestu. V prvi vrsti so razpravljali o odtočnih kanalih po nekaterih mestnih ulicah. Tozadevna dela v skupnem znesku 47 milijonov lir so potrebna v strugi potoka Koren od železniške proge do mostiča v začetku ulice sv. Gabrijela. Na vrsto bodo po dolgem času prišli tudi odtoki v Palladijevi in Buffolinjevi ulici na Livadi. Ti dve cesti sta že bitimirani. Zdaj jih bo potreba ob straneh zopet razkopavati. Vednega in nikoli dokončanega dela na teh cestah smo sicer že vajeni. Potrebno bi pa bilo poskrbeti tudi za stalnega pometaja. Vzdušni uršulinskega zida se kar kopičijo odpadlo listje, papirji, škatle in odpadki vseh vrst. Ne vem, ali ni morda novo pometajsko podjetje spustilo z vidika čiščenje te mestne ceste.

Na koncu te ulice, to je na križišču pri Katarinijevem trgu, je še vedno potreben prometni stražnik. Že večkrat so se starši pritožili, da je v jutranjih in opoldanskih urah, ko gre na stotine otrok v šolo, res potrebno poskrbeti za varnost na tej točki. Dva dni v prejšnjem tednu smo res opazili opoldne stražnika na tem mestu. O živahnosti prometa in o potrebi njegovega usmer-

janja, se je menda tudi sam prepričal. Čudimo se zatorej, da mestni možje ne čutijo potrebe, da bi prometni stražnik ostal še nadalje na svojem mestu, vsaj ob urah velikega vrveža.

Poleg že omenjenih javnih del je sklenil občinski odbor preurediti tudi športna igrišča na Malih Rojcah. Pravzaprav namerava postaviti tam kar športno središče, ki bo stalo 130 milijonov lir. Vsestranska športna organizacija CONI bo prispevala le 2,5 odstotka.

Po načrtih inženirja Zanasija in arhitekta Malnija bo imelo goriško športno središče nogometno tekmovališče, dve veliki plavalnici in pokrito lopo za balincanje z vsemi pritklinami.

SOVODNJE

Naš farni zavetnik je že od nekdaj sveti Martin. Martinovanje je bilo zatorej pri nas vedno veselo in praznično. Zadnja leta se pa že opušča na zunaj. Stojnic okoli cerkve ni več, kot so bile nekdaj. Morda lahko izvememo gostilne, ki točijo za Martinovo novo vino vedno številnim gostom. Zadnje čase opažamo, da se zlasti ob nedeljah ustavlja dosti avtomobilov pred našimi gostilnami. Goričani so spet začeli obiskovati zlasti gostišče pri Hmeljaku. Pa tudi drugi gostilničarji so vabljivo preuredili svoje prostore.

Morda bi v Sovodnje prihajalo še več izletnikov, če bi že enkrat imeli popravljeno cesto med Štandrežem in Sovodnjami. Upanje je spet, ker je prav ta teden odgovoril pokrajinski predsednik na neko interpelacijo, da bo pokrajina vzela tudi vprašanje ceste Štandrež-Sovodnje-Zagraj v pretres. Zda čakamo!

PLANINSKO MARTINOVANJE

Goriško planinsko društvo je eno najbolj agilnih in družabnih društev, kjer se zbirajo goriški Slovenci.

Planinci imajo navado vsako leto zaključiti svoje pravo planinsko-turistično delovanje v prirodi, z družabnim Martinovim večerom. Letos se jih je tudi zbralo prav lepo število na Lokvah. Večer je mineval pri okusni večerji, nakar je sledilo petje, godba in različne improvizirane točke. Med večerom je bil odlikovan bivši zaslužni predsednik Bernard Bratuž s priznalno diplomom in zlato značko Slov. planinske zveze. Odlikovani se je skromno zahvalil s pripombo, da velja priznanje ne toliko samo njemu, marveč vsem, ki pravilno razumejo delovanje planinskega društva.

ZAHVALNA NEDELJA

V nedeljo so kmetovavci po vsej državi obhajali zahvalno nedeljo za blagoslov in dobro letino. Po mnogih krajih so se udomačile lepe navade, ki povzdigujejo misel človekove hvaležnosti za prejete dobrate.

V Gorici je običaj, da se zberejo kmečki posestniki s traktorji na Travniku. Najprej je bila v cerkvi zahvalna maša. Ob koncu so tri dekleta in trije fantje, oblečeni v stare noše položili pred glavni oltar šest košar, napolnjenih s poljskimi pridelki. Po zahvalni pesmi se je izvršil na trgu blagoslov kmečkih vozil in traktorjev, ki so po

Iz Goriške

končanih obredih veselo oddrdrali po goriških ulicah.

Škoda, da je slabo vreme kazilo lepo slovesnost. Ni pa moglo pokvariti veselega razpoloženja, ki je prevzemalo popoldne skupine razigranih kmetovavcev iz mesta in okolice, zbranih pri različnih gostilnah in točilnicah.

Malce preveliko veselje je obvladalo brčkone 25-letnega kmeta Lojzeta Lutmana iz ulice Campi. Vračal se je s traktorjem domov in je nenadoma padel s sedeža ter se precej hudo pobil po desni strani telesa.

ŠTANDREŽ

V nedeljo so naši vrtnarji in kmečki posestniki obhajali svoj praznik. Že več let obhajajo naši posestniki, združeni v zvezi neposrednih obdelovavcev, pa tudi drugi, zahvalno nedeljo na poseben način.

Na trgu pred cerkvijo se zberejo kmetje s traktorji, kmečkimi vozovi, orali in drugim orodjem ter čakajo, da domači župnik po zahvalni maši blagoslovi vse to orodje. Da bo tudi prihodnje leto imelo uspeh in pridelek. Pred cerkvijo so na dolgih mizah lepo razloženi v okrašenih košarah vsi poljski pridelki, kar jih premore Štandrež. Kar lep pogled je na izbrano in živopisano zelenjad, koruzo, žito, krompir.

Pa še nekaj vabi navzoče in mimoidoče: To pa je miza s pletenicami vina in hlebi koruznega kruha. Vsak je dobrodošel gost, vsak dobi čašo vina ali več in kos kruha po stari slovanski navadi.

Letos se je to slavlje izvršilo v bolj skromnem obsegu. Nekoliko je nagajalo slabo vreme, nekaj pa tudi zato, ker se lepe navade tako rade pozabijo. Vsi si pa želijo, da bi se prihodnje leto obnovile v večjem obsegu.

RONKE

Volitve za občinski svet v Ronkah so prinesle zmago listi »Alleanza socialista«, katero sestavljajo levičarske stranke. Dobila je 3152 glasov, med temi je več slovenskih, zlasti iz Selc. V občinskem svetu bo sedel tudi slovenski svetovalec Franc Jarc iz Vermeljana. Druga lista »Patria e lavoro«, v kateri so združeni demokristjani, socialni demokrati in neodvisni je dobila 450 glasov manj.

VRTNA SEMENA ZASTONJ

Kmetijsko nadzorništvo (Ispettorato prov. dell'Agricoltura) v Gorici sporoča, da je ministrstvo dovolilo 3.100.000 lir za brezplačno razdelitev vrtnarskih semen, in sicer paradiznikov, solate, cvetače, graha in stročjega fižola. Semena bodo dobili kmetje in koloni, ki gojijo povrtnino za prodajo na trgu. Torej so izključeni družinski vrtovi. Kdor želi dobiti ta semena brezplačno, naj se oglasi čim prej na Kmetijskem nadzorništvu, kjer bo izpolnil prošnjo na posebni tiskovini. Od vsake vrste povrtnine si lahko zbere največ 3 sorte. Prošnje sprejemajo do izrabe dovoljenega kredita.

Občinarji Števerjana, Krmina in Dolenj dobijo samo semena paradiznika, graha in fižola, ostali pa vsa zgoraj navedena. Za občinarje Doberdoba ni predvideno, da bi bili deležni te razdelitve.

- Havalbka dolina

ne samo Kanalske doline, marveč vse videmske pokrajine. V rovih in delavnicah je bilo zaposlenih vedno okrog 500 delavcev. Največ je bilo Slovencev, ki so prihajali iz Strmca, Loga in celo iz Bovca. Vozili so se skozi tesen predor pod Predilom.

Rudnik je še vedno v zasebnih rokah. Pred vojno so bili gospodarji grofje Henckel-Donnersmark, danes ga pa upravlja italijansko-francoska družba »Pertusola«. Pogodbo ima podpisano do leta 1963. Upravitelji podjetja so doslej pokazali prav malo smisla, da bi rudnik razmahnil. Manjka namreč topilnica za izkopano svinčeno in cinkovo rudo. Pošiljati so jo morali v inozemstvo, kjer so jo pretopili in pošiljali nazaj v Italijo svinec v kosih, kar je seveda svinec in cink močno podražilo.

Zadnje čase se je pa slišalo, da namerava družba postaviti topilnico nekje v Liguriji, kar bi močno prizadelo delavstvo, ki bi lahko dobilo doma zaposlitev. Zato je skupina poslancev vložila v parlamentu zahtevo, naj se pri obnovi dovoljenja obveže sedanja ali nova družba, da bo postavila topilne naprave v videmski pokrajini. Vlada bi morala sprejeti ta predlog, da se bodoča dežela gospodarsko okrepi.

TRBIŽ

Kriza v trbiški občini še ni zaključena, ampak se še bolj zapleta. Kot je znano, je 23. oktobra odstopil župan Lindaver in večina svetovavcev zaradi premestitve osrednjega carinskega urada v Pontebo.

Prefektura in pokrajinska oblast pa ne priznata ostavke, češ da je protizakonita. Danes torej imamo in nimamo župana.

Kljub temu je župan sprejel v nedeljo obisk dijakov vaješke šole z Jesenic, ki so si pod vodstvom profesorjev in jeseniškega župana ogledali trbiško industrijsko šolo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova literarna sezona v Franciji

V Franciji je nova literarna sezona že v polnem teku. Po množini novih knjig je med založbami tudi to jesen na prvem mestu Galliard, ki mu pa sledi takoj za petami založba Julliard, za katero pa tudi ne zaostajajo mnogo Seull in Laffont. Pa tudi nekatere stare založbe, ki so v prejšnjih letih oklevale z izdajanjem novih del, poskušajo zamudo nadoknaditi. Tako se je založba Grasset pojavila takoj v začetku nove sezone z neverjetno velikim številom novih romanov.

Casopisje piše, da še ni bilo nobeno jesen tako velike poplave novih knjig. Kritiki in člani raznih razsodišč za književne nagrade so se znašli pred tako množico ostvarenj neznanih začetnikov, da morajo imeti že veliko spretnosti in zanesljiv nagon, če hočejo izluščiti zrno od plevla. Sicer pa pišejo pariški kritiki, da še niso odkrili takih novih del, ki bi jih lahko priporočili čitateljem in članom razsodišč za skorajšnjo podelitev tradicionalnih nagrad, kot so Goncourt, Renaudot, Femina in Medicis.

Kritik revije »Arts«, Mathieu Galey, razočaran predlaga, naj letos nagrade Goncourt sploh ne podelijo, da se ne ponovi blamaža iz prejšnjih let, ko so podelili to najuglednejšo francosko književno nagrado brezpomembnim avtorjem.

Drugi kritiki gledajo na položaj sicer manj mračno, čeprav tudi oni še niso iz poplave novih del izločili niti enega dela, ki bi se odlikovalo po posebnih vrednotah. Kritiki dnevnika »Monde«, Pierre Henri Simon piše: »V novi sezoni ne primanjkuje romanopiscev, ki znajo pisati, vendar so njihova dela polna žalostnih misli in črnih slutenj.« Sicer med na novo objavljenimi deli mladih piscev omenjajo zlasti romane »Beg na Dansko« Jean-Claude Brisvilla, »Jug« Yvesa Bergera, »Gospodski otroci« Guya Ponce de Leona in »Pometaj s snega« Rene-Jeana Clota. Uspeh je dosegel tudi roman mlade alžirske pisateljice Assie Debar »Otroci novega sveta«.

Tako je le težko napovedati, katera nova dela si bodo v prihodnjih tednih pridobila znane literarne nagrade Francije. Literarni tisk raje piše o delih že znanih pesnikov. Od teh je vzbudil večje zanimanje nedavno objavljen roman Roberta

Kratke kulturne vesti

• Kot poroča neka tiskovna agencija, namerava vzhodno-nemška umetnostna akademija izbrati režiserja Vittoria de Sica za svojega dopisnega člana. Vittorio de Sica je bil nedavno v Vzhodnem Berlinu, kjer je posnel nekaj prizorov za svoj novi film »Sekvestriranci v Altoni«.

• Ameriški arheologi so našli v razvalinah starega mesta Sehem, okoli 60 km severno od Jeruzalema, tablice, ki izvirajo po sodbi izvedencev iz 18. in 12. stoletja pred Kristusom. Na tablicah so med drugim našli sporočila egiptovskega guvernerja v Sehemu faraonu.

• Danski slikar Erik Munster je izumil novo delovno metodo abstraktnega slikarstva: slike izdeluje s pomočjo svojega avtomobilskega brisalca za šipe.

• Mladi gledališki umetniki v Nürnbergu so ustanovili skupino »Novo gledališče«, ki se je prvič predstavila javnosti 20. septembra. Člani gledališča so pripravljeno uprizorjati gledališke predstave po naročilu kar na domovih naročnikov, ki premorejo dovolj velik prostor in pa zadostno vsoto za honorar.

• Francoski komediograf Marcel Achard piše libreto za komično opero po Guareschijevi knjigi »Don Camillo«. Glasbo sestavlja Henri Betti. Premiera opere bo v decembru 1963 v pariškem Châtelet-Theatru.

• V Parizu je umrl znani orientalist, profesor Louis Massignon. Star je bil 79 let. Bil je predsednik instituta za višje študije o iranski kulturi in tajnik odbora za francosko-muslimansko sodelovanje. Predaval je na visoki šoli Colege de France.

Escarpita »Sveta Lisistrata«. Escarpit je bil do sedaj bolj znan kot literarni sociolog, kot pa pisec romanov. To neobičajno duhovito pisano delo nadaljuje najboljše izročilo klasičnega francoskega romana. Kritiki sicer očitajo Escarpitovemu romanu konstruktivizem. S simpatijami so tudi sprejeli novi roman akademika Maurica Genevoixe »Loira, Agneza in otroci«, ki riše zgodbo, like in čustva iz davno minulega sveta. Kritiki omenjajo še nove romane srednje generacije kot so Gilbert Cesbroune, Loys Nasson in Colette Andry.

Primerjajoč sedanja dela starejših in mladih francoskih pisateljev je neki kritik zapisal, da je mlad francoski pisatelj, kot se zdi, nagnjen k temnim barvam in brezizhodnim mračnim razmišljanjem, medtem ko starejši pisatelji na srečo izražajo v svojih delih vedro polnost življenja, človeško srečo in bodočnost.

Jubilej uglednega teologa

Znani avstrijski teolog, profesor Thomas Michels iz reda sv. Benediktta je obhajal te dni svojo 70-letnico. Michels se je rodil v Krefeldu in je postal leta 1929 svoboden docent, leta 1949 pa je bil imenovan za profesorja katoliške teološke fakultete v Salzburgu. Že mnogo let vodi društvo, ki si prizadeva za obnovo univerze v Salzburgu. Kot znano je avstrijski parlament pred kratkim sprejel zakon, ki bo zadostil tej zahtevi. Profesor Michels organizira že okrog 20 let tudi katoliške univerzitetne tedne v Salzburgu v zvezi s tamkajšnjim fsetivalom. Poleg tega je duša mednarodnega centra za raziskave o osnovnih problemih ved in društva za religiozne vede ter društva »Edmund Burke«. Nekaj let begunstva je preživel prof. Michels tudi v Združenih državah kot profesor na univerzi Notre Dame v Indiani.

Dokazana pristnost Rembrandtove slike

Rembrandtov avtoportret, ki ga je kupila stuttgartška Galerija za 3 milijone 600 tisoč mark in zaradi katerega pristnosti so se nenadno pojavili dvomi, so spoznali sedaj za nedvomno pristnega. Preiskava v Coremansovem zavodu v Bruslju je dokazala, da slika ni niti ponaredba niti kopija. Kmalu po nakupu slike je v Münchenu živeči Martin Porkay, ki se označuje za Rembrandtovega izvedenca, dejal, da gre za okorno ponaredbo, ki ni stara niti 50 let. O tem je na veliko pisalo časopisje. Coremansovo izvedniško mnenje sedaj navaja, daso naravoslovne in tehnološke preiskave nedvomno dokazale, da gre za izvorno nizozemsko sliko iz 17. stoletja. Rentgenološki pregled je pokazal za Rembrandta posebno značilne pigmente in njihove spremembe. Tudi preiskava platna in podlage kaže na Rembrandta. Hkrati so to mnenje potrdili še ugledni poznavci Rembrandta, profe-

sorji Müller-Hofstede iz Berlina, Rosenberg z Harvardske univerze, Bauch iz Freiburga in Lugt iz Pariza.

Tatovi vrnilo dragoceno umetnino

Pred točno tremi meseci je presenetil ljubitelje umetnosti po vsem svetu drzni rop Riemenschneiderjeve Madone iz male romanske cerkve v Volkachu pri Würzburgu v Nemčiji. Sedaj lahko zaključijo poglavje tega najbolj senzacionalnega ropa umetnin v povojni Nemčiji. Kakor je bil senzacionalen rop te umetnine neprecenljive vrednosti, tako senzacionalno se je zadeva tudi končala: Madona je spet tu! Na samotnem kraju sredi bavarskega gozda so neznanci izročili časnikarjem hamburškega ilustriranega obzornika »Der Stern« dragoceno iz lesa izrezljano Madono. Revija sama sicer še molči, vendar piše nemški tisk o tem kot o gotovi stvari. Ogromna odkupnina v višini 100 tisoč mark ali 15 milijonov lir je dosegla svoj smoter. Ta denar so izročili časnikarji, tatovi pa hkrati kip Madone. Odposlanci tatov so se odstranili v eno smer, časnikarji pa v drugo.

Velika nagrada je dosegla svoj namen. Pri tem je seveda treba upoštevati, da bi ugrabljene umetnine, katere vrednost je edinstvena in je ni mogoče plačati z denarjem, v umetnostni trgovini sploh ne bilo mogoče prodati, ker je znana po vsem svetu.

50-LETNI JUBILEJ LUŽIŠKO-SRBSKE ORGANIZACIJE

Lužiški Srbi obhajajo 50-letnico svoje osrednje kulturne organizacije »Domovina«. Ta jubilej njihove kulturne organizacije proslavljajo tudi prijatelji lužiških Srbov v Jugoslaviji. V Sloveniji so priredili že januarja za uvod v to praznovanje razstavo povojne lužiško-srbske knjige. Decembra pa bo razstavljal v Sloveniji lužiško-srbski akademski slikar Merčün Nowak-Njehornski.

VELEMESTO — LUČ IN VABA

V okviru dunajskega festivala v prihodnjem letu bo organizirala dunajska mestna občina šesti cikel takoimenovanih Evropskih razgovorov, ki bodo ubrani tokrat na temo »Evropsko velemesto — prava in prividna luč«. Ciklus bo obsegal predavanja in diskusije o zgodovinski, politični, sociološki, kulturni in urbanistični problematiki. Svojo udeležbo so že prijavili med drugimi pisatelj Arthur Köstler, nemški filozof Arnold Gehlen ter arhitekt Richard Neutra in Victor Gruen.

DENAR ZA KULTURO

Britanski ministrski predsednik Mac Millan je naznanil v spodnji zbornici, da bo državna blagajna izplačala 350.000 funtov šterlingov, da bo lahko Velika Britanija obdržala dragocen karton Leonarda da Vincija, ki predstavlja Mater božjo z Jezuškom. Odločitev mora odobriti še parlament. S to vsoto bo vlada dopolnila znesek, ki je potreben, da bi mogla ostati slika v Angliji. Londonška umetnostna galerija jo mora prodati, da bo dobila sredstva za druge nujne potrebe.

NOVI MUZEJ VAN GOGHA

Nizozemska vlada je sklenila podpreti z 18 in pol milijona goldinarjev ustanovitev muzeja velikega slikarja Vincenta van Gogha. Muzej bo v glavnem obsegal dela, ki so sedaj v lasti slikarjevega nečaka. Razen 150 slik in 450 skic, ki jih je inženir Van Gogh podedoval po svojem stricu, bodo v ta muzej prenesli tudi platna, ki so sedaj v Stedelijk-muzeju. V novi ustanovi bodo zbrali tudi ostali material, ki se nanaša na življenje in delo velikega umetnika.

NOBELOVI ODLIKOVANCI

Prejšnjim teden je bila podeljena Nobelova nagrada za medicino in fiziologijo. Prejeli so jo skupno trije znanstveniki, in sicer Angleža dr. Crick in prof. Wilkins ter Američan profesor Watson, ki je star komaj 34 let. Nagrada znaša 258 tisoč švedskih kron ali približno 32 milijonov lir. Vsi trije učenjaki so dognali nove izsledke v biologiji pri raziskovanju molekularne zgradbe nukleinske kisline.

GOSPODARSTVO

Kako poteka lov v Italiji

Vseh lovcev je v Italiji približno 1 milijon, torej je vsak 50. prebivalec lovec. Lov pa je v notranjosti večinoma svoboden, se pravi, da je dovolj, če imaš dovoljenje za puško. Le v redkih krajih imajo lovske rezervate. V naših krajih pa poteka lov še vedno po smernicah bivše avstrijske zakonodaje. Tako imajo lovci v naših krajih nekaj od lova, medtem ko vladajo v krajih s svobodnim lovom obupne razmere. Za boljše razumevanje teh razmer povzemamo po listu »L'Allevatore« z dne 4. nov. 1962:

»Veliko število lovcev, ki so v dobrih krajih gosti kot muhe, je otvoritev lova še otežilo. Dne 26. avgusta je bilo v Fucinu na tisoče lovcev. V naslednjih dneh so se domači lovci maščevali s polaganjem strupenih vab. Časopisi so poročali, da je crknilo okoli 200 psov. V drugih krajih so porezali gume na avtomobilih zasovraženih mestnih lovcev. Ponekod so se domači lovci bolj držali zakona in so organizirali velikanske lovske rezervate — čeprav s prav malo divjačine —, samo da ne bi imeli tujci vanje dostopa. Kjer je lov prost, je takoj po otvoritvi nastala praznina. Lovci so postreljali vse. Ozemlje so prebrskali, a se niso zanesli na svoje pse, marveč na svoje čevlje in noge... Okoli rezervatov se je precej streljalo prvi in še drugi dan, dokler ni di-

vjačina uvidela; kaj se godi in se je skrila v rezervate... itd.«

Članek se zaključuje: »Takšen je lov danes v Italiji. Lovci brez vsake lovske vzgoje so vedno pripravljeni streljati in se drže naslednjega pravila: če ne ubijem jaz, ubije kdo drugi.«

Tako je z lovom v Italiji. Pravi lovci pravijo, da je potrebno spremeniti zakonodajo. A ta zahteva je že zelo stara.

PROTIKIPELNE SNOVI

Organizacija italijanskih trgovcev z vinom (Unione Italiana Vini) je prosila ministrstvo za kmetijstvo in zdravstvo, naj dovolita uporabo posebne protikipelne snovi, ki ni sestavljena na podlagi žveplove kisline. Ista organizacija je preložila ministrstvu tudi seznam dodatkov, ki so v kletarstvu potrebni, da se vino ne kvari. Odgovora še ni.

Krave in sol

Večje število molznih krav so razdelili v štiri enake skupine, ki so dobile drugače enako krmo (seno, ensilažo in močna krmla), samo količina soli je bila različna: Prva skupina sploh ni dobila soli, druge pa 15, 60 in 120 gramov dnevno.

Krave, ki sploh niso dobivale soli, so že v prvih dveh tednih pokazale lakoto po soli. Po dveh mesecih so te krave izgubile tek, po 10 mesecih so pa začele izgubljati na teži. Po 15 mesecih so se pokazali isti pojavi tudi pri kravah, ki so dobivale po 15 gramov soli dnevno. Teža se je pričela dvigati, ko je bila molža ukinjena. — Krave, ki niso dobivale soli, so dajale manj mleka kot druge.

Celotni poskus se je zaključil z ugotovitvijo, da mora krava s srednjo molžo dobiti dnevno 30 gramov soli poleg one, ki je v krmi.

Vprašanje sladkorja v Italiji

Letos je bilo v Italiji posajenih s sladkorno peso 205.000 ha ali 25.000 ha manj kot lani in 35.000 ha manj kot leta 1960, ko je bila obdelana do sedaj največja površina. Sorazmerno s tem se je skrčila tudi proizvodnja sladkorja, katerega je letos samo nekaj nad 9 milijonov stotov, torej mnogo manj, kot znaša poraba, ki dosega že 13 milijonov stotov letno in ki se še dviga. Primanjkljaj bodo letos poravnali z zalogami iz prejšnjih let, ki pa bočo prihodnje leto izrabljene, zaradi česar se predvideva, da bo treba uvažati sladkor. Vprašanje se je v Italiji poslabšalo zaradi pomanjkanja ročne delovne sile za pletev in spravljanje pridelka. To stanje bo trajalo, dokler ne bodo pridelovalci sladkorne pese imeli dovolj primernih strojev. Strojna industrija še ni ustvarila primerne stroja, ki bi izrul peso in odrezal natje.

Tekoča umetna gnojila

V ZDA so začeli že pred leti uporabljati tekoča umetna gnojila in ta način gnojenja se vedno bolj širi. Gnojilno tekočino vbrizgajo s posebnimi brizgalnimi cevmi v poljubno globino, seveda predvsem v globino korenin. Poskuse s tekočimi umetnimi gnojili so napravili v Avstriji za gnojenje hruškam, ki so rastle na stalnem travniku. Uspehi so bili odlični tako glede količine kot glede dobrote plodov in tudi drevesa so dobila bolj harmonično obliko. Gnojila so vbrizgali h koreninam skozi travno rušo, ki bi drugače preprečila pristop gnojil h koreninam dreves.

Drevje se goli

in listi odpadajo. S tem nastopa doba, ko je potrebno poškopiti breskve in koščičarje. Breskve škropimo proti smoliki in kodri. Kot škropilo je najprimernejše »mezene«. V 100 litrih vode raztopimo po 1/2 kg imenovanega prahu in poškopimo celo drevje, od končkov brstov do zemlje. Breskve bomo potem poškopili še enkrat v začetku marca.

Z istim škropilom poškopimo tudi druge koščičarje, predvsem marelice in češnje. Pri teh pa lahko nadomestimo »mezene« z 2% raztopino modre galice in apna.

Konjska kuga

Anglija ni dovolila, da bi konji iz Sov. zveze teknovali pri dirkah na Angleškem, ker se bojijo, da bi bila tako zanešana na Angleško konjska kuga. To je kužna — virusna bolezen, kateri je podvržen predvsem konj. Mezgi in osli so bolj odporni. Če pes zaužije meso bolnega konja, oboli in crkne. V poletju leta 1961 se je bolezen razširila po Turčiji, Iraku, Iranu, Afganistanu, Pakistanu in Indiji, najbrž pa tudi v južno-azijski Rusiji. Ob toku reke Eufrat je bilo kot na fronti: stotine mrtvih in zabuhlih živali je plavalo, kar je predstavljalo zelo važno zdravstveno zadevo.

Zdravila proti konjski kugi za sedaj še ni in zato je mogoče zajezi širjenje bolezni samo s takojšnjo usmrtnitvijo ali pa s pravočasno, to je preventivno cepitvijo.

Praznik dreves

bodo praznovali v Italiji 21. novembra v prisotnosti oblasti in seveda šolarjev. Lani so praznovali isti praznik v 7322 občinah in s prisotnostjo 2.279.304 šolarjev, ki so zasadili 1.482.672 drevesc. Vsaj kakšno bo ostalo.

Ta praznik je vpeljal Mussolini. Ko ga je obiskal urednik Berliner Tagblatta — Žid in seveda hud antifašist — mu je rekel, da bo za njim mogoče ostalo kakšno drevo, če tudi teh ne bo izrula ljudska jeza.

ŽENA IN DOM

KAJENJE IN NJEGOVE POSLEDICE

Vsi članki v medicini, ki se nanašajo na prekomerno kajenje, opozarjajo strastne kadivce na posledice, ki lahko nastanejo zaradi prevelikega uživanja tobaka.

Tu pridejo v poštev tiste osebe, ki pokadijo na dan od 20 do 30 cigaret, ali pa še več. Posledic zaradi prekomernega kajenja je mnogo in vse kaže, da se njih število tembolj večja, čimbolj se učenjaki spuščajo v njih razglabljanja.

Mnogokrat lahko opazimo, da so mnogi ljudje, kljub temu, da pokadijo veliko število cigaret na dan, zdravi in da ne občutijo zaradi tega nobenih motenj.

Treba je pri tem vedeti, da vsi organizmi ne reagirajo na enak način proti nikotinu: pri nekaterih so zaradi tega prizadeta jetra, pri drugih želodec ali pa živčni sistem. Zastrupitev s tobakom lahko nastane pri osebi, ki pokadi 50 cigaret na dan, kot tudi pri tisti, ki jih pokadi samo 15. Zastrupljenje pa je ravno tako nevarno v prvem kot v drugem primeru.

Nekateri pravijo, da pet ali šest cigaret dnevno osebi ne škodi. Pripomniti moramo, da to ni res,

ker je vse odvisno od občutljivosti kadivca. Prav gotovo je, da je dim vedno škodljiv, četudi pokalimo le nekaj cigaret.

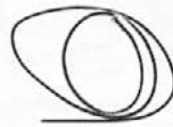
Nekateri trdijo, da kajenje učinkuje pomirjevalno in skoro pomaga proti vznemirjenju. So nekateri primeri, pri katerih nam pride cigareta na pomoč, vendar vznemirljive osebe, ako kadijo, začnejo kmalu s tem pretiravati in postanejo veliki otrošniki tobaka.

Ali je ženska občutljivejša od moškega v zvezi s tobakom? Statistike tega ne prikazujejo. Zdi se, da je celo nasprotno. Priznati pa moramo, da ponavadi pokadijo ženske manj tobaka kot moški.

Lahko postane ženska, ki kadil, pred časom stara? Na neki način — da. Nikotin postane namreč z leti grenek strup, ki ima svoje slabe posledice na jetra, usta in zobovje. Na vsak način je tu dovolj dokazov, da ne moremo smatrati kajenje kot »elizir« mladosti.

Nekatere sprašujejo, ako niso dovoljene niti cigarete s filtrom. Te so seveda nekoliko manj škodljive, a na žalost ima filter za posledico to, da jih oseba uživa v še večji količini.

V vrtincu

7.

R. B.

Maja se je posmejala: »Pa naj bo, tudi brez uradnega ukaza.«

»Tako je prav!« je požugal stari gospod s prstom.

Maja je stopila h službujočemu komisarju in je oddala poročilo.

Komisar je brž ukrenil potrebne korake. Še med pogovorom je pozvonil telefon. Uradnik je spregovoril nekaj besed, ko se mu je obraz napel. »Gromska strela,« ga je slišala Maja, »oba bom dal takoj zapreti!« Zatulil je v slušalko: »Halo, halo, izvidnica številka pet! Vdor h garaži »Motor«. Tam sta dva mehanika na delu. V resnici sta pa razpečevalca mamil. Preiščite njih torbe! Aretirajte oba! Razumeli?«

»Razumeli!« je prišel odgovor.

Maja je strmela v moža: »Garaža — Motor, ste rekli?«

»Da, tako so mi pravkar javili.«

»Toda — saj sem bila pravkar tam.«

Komisar jo je začudeno pogledal: »Kaj, tudi vaše sledi so vodile tja?«

Maja se je zmedla: »Ne — pravzaprav, toda zelo me zanima. Skoda, da ne bom mogla biti pri izpraševanju.«

»Čemu ne?«

»Načelnik me je povabil na večerjo.«

»Kakšna čast! Veliko zabave vam želim.«

Avto za avtom se je ustavljal pred razkošno vilo policijskega načelnika. Gospodje v fraku, dame v večernih oblekah. Na pragu je sprejemala goste načelnikova soproga.

Policijski načelnik je prišel domov, ko je že bila polovica povabljenih v hiši. Z neverjetno naglico se je preoblekel in je šel sprejemati goste. Ženi je še hitro pošepnil, da je v zadnjem trenutku povabil še mlado gospodično. »Sodeluje pri kriminalni policiji,« ji je pojasnil.

Gospa, oblečena v sijajno pariško obleko, mu je prijazno pokimala in je odhitela k skupinam gostov, da s prijazno besedo ustvari domače razpoloženje. V jedilni dvorani so se lesketale kristalne čaše. Dva strežnika v livreji sta urejala cvetje na čip-

kastem prtu. Hišna gospodinja se je šele sedaj mogla približati možu.

»Od kod je ta gospodična, ki se zna tako svetovljansko vesti,« ga je vprašala, ko je ugledala Majo. Ta se je še v zadnjem trenutku utegnila preobleči v eleganten večerni kroj.

Policijski načelnik se je nasmehnil ženi: »Morda se spominjaš, dragica, da živi po smrti staršev pri stricu v Trstu, ki je bogat trgovec. Ona pa je postala tajni policijski agent pravzaprav iz veselja. Tudi izkazala se je v tem poslu. Zato jo je moj stanovski tovariš, policijski načelnik v prestolnici, namestil, pravzaprav kot prostovoljko.«

»Torej zveze na vrhu.«

»Nič hudega zato. S svojo krasno zunanostjo uspe tudi tam, kjer mi ne moremo.«

»Hm, kaj je pa tu pri nas že dosegla?«

»To moram še od nje slišati, toda zdaj moramo povabiti goste k mizi.«

Radič se je vrnil iz krčme v garažo. Delavec je zagodrnjal: »Preklemano dolgo si se mudil.«

»Zato sem ti pa prinesel steklenico piva.« Tovariš jo je brž odmašil in si jo nastavil na usta. »Vidim, da imaš včasih pametne domislice,« ga je pohvalil. »Od kod pa si pravzaprav? Domačin nisi.«

»Ne, sem z Nemškega. Malo se ogledujem po svetu. Pa ti? Si že dolgo tu?«

»Štiri mesece. Prej sem bil šofer...«

»Čuj, menda prihaja nekdo?«

Koraki so odmevali po cementnem tlaku. Trije možje so se pokazali med avtomobili in stopili k njima: »Halo, vidva! Kje imata torbe? Nekaj bomo povlekli iz njih.«

Radič je skočil pokonci: »Kdo ste vi? Kaj hočete?«

»Policija,« je odvrnil prvi in pokazal značko. »Ne upirajte se. Bi bilo zaman. Kje imate torbo?«

Radič je zmigal z rameni: »Nimam nobene torbe.«

Tovariš je pa bil tako iz sebe, da se je ves tresel.

Ko je Samo tajil, da nima nobene torbe, ga je policijski uradnik nahrulil: »Ne govorite neumnosti,« in je pokazal na stopnico sosednega voza. Radič mu je hotel ustaviti roko, a ga je že drugi policist zadržal.

»Moja torba je v pisarni,« se je izgovarjal, da bi se mogel oddaljiti. Priskočil pa je že tretji policist: »Vas bom kar jaz spremlil.«

Medtem je prvi že preiskal Radičeve žepke. Privlekel je na dan dva zavojčka. »Glej ga, glej, zdaj že imamo, kar smo iskali,« je trdo položil pest na Radičeve rame. »Vi ste aretirani!«

Isto se je zgodilo s tovarišem, ko so našli tudi pri njem dva zavojčka. Odpeljali so ju na policijo.

Medtem se je gostija pri policijskem načelniku veselo nadaljevala. Maja je imela za soseda pri mizi mladega uradnika iz deželne uprave. Med pogovorom se je izkazalo, da je nečak policijskega načelnika. Nasprotni je sedel policijski nadzornik Jordan, ki se je pravkar trudil z morskim rakom. Ko se je Maja obrnila proti njegovi strani, je opazila poleg njega nekega gospoda, ki je prav živahno zabaval očarljivo sosedo, znano operno pevko. Dozdevalo se ji je, da je on prav tisti človek, s katerim je hotela govoriti, ko je šel iz hotela. Hišni gospodar ga ji je predstavil pred večerjo kot gospoda Komija. On se je pa delal, kot da je sploh še ni nikoli videl. »Toda, gospod Komi,« se je ona tedaj posmejala, »nikar se ne pretvarjajte. Veseli me, da vas vidim in se lahko z vami pomenim.« On se je pa vljudno priklonil: »Obžalujem, gospodična, najbrž ste v zmoti. V mestu imam dvojnika in ste me zamenjali z njim.«

Maja je zavihala nosek in si je mislila »jalov izgovor«, ko se je obrnil od nje k sosednji dami. Ko je sedaj sedela nasproti njemu, je le po malem jemala s srebrnih pladnjev, tako je bila razburjena. Sosedu na levi je le malo odgovarjala. Venomer je premišljevala, čemu se tisti Komi noče pustiti spoznati?

(Dalje)

»Najbolje, da pretehtamo vse tri možnosti,« je rekel čez čas profesor Magnussen. »Vsaka ima svoje dobre in slabe strani.«

Pritrdili so mu.

»Torej prva možnost bi bila ta, da pristanemo z »Liberty« direktno v središču Srečnega sveta in da vidimo, kaj se bo zgodilo.«

»Toda če se zgodi kaj takega, kar ne bi radi, da bi se zgodilo?« je vprašal nekdo iz znanstvenega štaba.

»Lahko nam uničijo vesoljsko ladjo, še preden bi pristala. S potrebno tehniko za to gotovo razpolagajo,« je pristavil drugi.

»In v tem primeru je več kot verjetno, da bi z »Liberty« vred uničili tudi nas. To bi bil vendarle višek ironije, potem ko smo srečno obleteli pol Galasije,« je dejal tretji.

»Ali bi mogli z gotovostjo preprečiti uničenje naše vesoljske ladje, če bi hoteli?« je vprašal Krushnik.

»Imamo mnogo možnosti, da to poskusimo, toda popolnoma gotovi ne moremo biti, da se bo tak poskus posrečil,« je rekel profesor Magnussen. »To bi lahko vedeli, če bi poznali njihovo tehniko. Da pa se po vsem tem, kar nam je povedal oni starček, ne moremo zanašati na dobrohotnost voditeljev Srečnega sveta, je vsekakor mnogo bolj gotovo. Čisto upravičeno lahko vidijo v nas najhujšo nevarnost, ki grozi njihovi totalni tiraniji, že zaradi tega, ker bi ljudje spoznali, da je bila zgodovina človeštva vendarle precej drugačna, kot pa jim jo danes prikazujejo.«

Povzatek iz vesolja

E. Z.

84

»Zares, to bi ljudem omajalo vero v vodstvo Srečnega sveta in sledila bi verjetno revolucija.«

»Revolucije najbrž niso več možne. V rokah tistih, ki vladajo, je zdaj osredotočena premočna oblast. Samo oni razpolagajo z vso tehniko in z orožjem, brez tega pa ni mogoče izvesti revolucije.«

»Oh, o tem bi si ne upal soditi, saj ne vemo, kdo v resnici upravlja tehnična sredstva Srečnega sveta. Morda prav sužnji.«

Razvnela se je živahna diskusija o tem, če je v razmerah totalne in tehnično popolne tiranije možna revolucija ali ne. Vsak je imel o tem bolj ali manj utemeljeno teorijo.

Diskusija je bila zanimiva, vendar je kazalo, da ne bo privedla do nobenega zaključka, zato jo je profesor prekinil.

»Ne moremo se spuščati v hipoteze,« je rekel. »Računati moramo z dejstvi. In dejstvo je po mojem mnenju to, da si ne moremo privoščiti odkritega izzivanja voditeljev Srečnega sveta, ker nimamo jamstva za to, da bi se to za nas srečno izteklo.«

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

PREGLED XV. ŠAHOVSKE OLIMPIADE

Jugoslavija druga na svetu!

Poročila iz znanega bolgarskega črnomoškega letovišča Zlatni Pesci, nekaj kilometrov južno od Varne, niso presenetila dobrih poznavavcev igre na 64 poljih. Kljub ostri konkurenci 37 držav s skupno 222 šahisti je Sovjetska zveza tudi tokrat osvojila prvo mesto in s tem Hamilton-Russelov pokal zmagovavca 15. šahovske olimpiade.

Zgodovina šahovske olimpiade

Oglejmo si najprej potek prejšnjih olimpijskih šahovskih iger. Prva šahovska olimpiada se je odigrala leta 1927 v Londonu. Zmagala je Madžarska (40 točk) pred Dansko (38,5) in Anglijo (36,5). Jugoslavija, za katero so nastopali Kostić, Astaloš, Vuković in Kalabar, se je uvrstila na 9. mesto. Madžarska je potrdila svojo premoč tudi leta 1928 v Haagu, kjer je nabrala 44 točk. Na drugo mesto se je takrat uvrstila reprezentanca ZDA (39,5), na tretje pa Poljska (37). Zaradi finančnih težav Jugoslavija ni nastopila. Poljaki, ki so presenetili že v Haagu, so se še bolj izkazali v Hamburgu leta 1930. Igrali so nezadržno in osvojili prvo mesto (48,5). Madžari so se morali zadovoljiti z drugim mestom (47 točk), tretji pa so bili Nemci. Jugoslovanska reprezentanca že drugič ni nastopila. Če so igralci ZDA razočarali v Hamburgu (po drugem mestu v Haagu so bili tu šele šesti), so pa osvojili leta 1931 v Pragi Hamilton-Russelov pokal. Nabrali so 48 točk, torej eno točko več od Poljske, ki se je uvrstila na drugo mesto. Tretja je bila Češkoslovaška (46,5), ki se je častno izkazala tudi na vseh prejšnjih olimpiadah (5. v Londonu, 5. v Haagu in 5. v Hamburgu). Jugoslavija je takrat dosegla velik uspeh, saj je v sestavi Vidmar, Astaloš, Kostić, Pirc in Kenig zasedla četrto mesto. Madžarske ne najdemo niti pred prvimi sedmimi državami. Američani so ohranili svojo veliko premoč dolgo let in zato bili prvi tudi na naslednjih treh olimpiadah: leta 1933 v Folks-tonu, leta 1935 v Varšavi in leta 1937 v Stockholmu. Nabrali so 39,54 in 51,5 točke. V Folks-tonu so bili Čehi drugi (37,5), medtem ko so se na tretje mesto uvrstile kar tri postave: Madžarska, Poljska in Švedska. Jugoslovanska reprezentanca ni nastopila. V Varšavi je Švedska prehitela za pol točke (52,5) Poljsko. Madžarska je bila četrta, CSR peta in Jugoslavija (Vidmar, Pirc, Kostić, Trifunović in Kenig) šesta. V Stockholmu so Madžari ponovno prišli do srebrne svetlinje (38,5), medtem ko sta si tretje mesto delili Poljska in Argentina (47). CSR je bila 5., Jugoslavija pa 9. (Pirc, Trifunović, Vuković, Kostić in Breder). Zadnja predvojna olimpiada, in osma po vrsti, se je odigrala leta 1939 v Buenos Airesu v Argentini. Zlato kolajno je osvojila Nemčija (36), ki je za pol točke prehitela Poljsko, katera je tako ponovno zasedla drugo mesto. Tretja je bila Švedska. Jugoslavija ni nastopila.

Če ocenimo predvojne uspehe s točkami 5-3-1, dobimo naslednjo lestvico (v oklepaju so označene zlate, srebrne in bronaste kolajne): 1. ZDA 23 (4-1-0), 2. Madžarska 17 (2-2-1), 3. Poljska 15 (1-2-4), 4. Nemčija 6 (1-0-1), 5. Švedska 5 (0-1-2), 6. CSR 4 (0-1-1), 7. Danska 3 (0-1-0) in 8. Argentina 1 (0-0-1). Po drugi svetovni vojni so šahisti odigrali šest, oziroma z letošnjo sedem olimpijskih iger. Prva povojna olimpiada je bila leta 1950 v Dubrovniku. Jugoslavija, ki je nastopila v postavi: Gligorić, Pirc, Trifunović, Rabar, Vidmar in Puc, je prepričljivo osvojila prvo mesto s 45,5 točke. Za seboj je pu-

stila Argentino (43,5) in Zahodno Nemčijo (40,5). Na deseti olimpiadi so prvič nastopili šahisti Sovjetske zveze (olimpiada je bila leta 1952 v Helsinkih) in seveda postali zmagovavci. Argentina je bila tudi tokrat druga (19,5) s točko in pol razlike. Jugoslavija pa se je tokrat uvrstila na tretje mesto (Gligorić, Rabar, Trifunović, Pirc, Fuderer in Minić) in je nekoliko razočarala ljubitelje šaha, ki so po zmagoslavju v Dubrovniku pričakovali srebrno svetinjo. Nabrala je 19 točk. Velemostri iz Sovjetske zveze so potrdili svojo premoč tudi v Amsterdamu leta 1954 (34 točk). Tudi tokrat so bili Argentinci drugi (27) in Jugoslavlani tretji (26,5), ki so zamenjali le Minića s Matanovićem. Dvanajsta olimpiada je bila v Moskvi leta 1956, kot vedno v znamenju velike premoči Sovjetske zveze, ki je nabrala 31 točk. Jugoslavija (Gligorić, Matanović, Ivkov, Karaklajić, Milić in Djurašević), ki je nastopila z novo ekipo, je postala druga sila na svetu, čeprav je Madžarska nabrala enako število točk (26,5). Argentina je zdrknila na četrto mesto. Leta 1958 so se najboljši šahisti sveta spoprijeli v Münchenu in zmaga je seveda pripadla SZ (34,5). Jugoslavlani pa so še enkrat bili drugi. Gligorić, Matanović, Ivkov, Trifunović, Fuderer in Djurašević so nabrali 29 točk, Argentinci pa 25,5. Zadnja olimpiada je bila leta 1960 v Leipzigu. Sovjetska zveza je tako zabeležila peti zaporedni uspeh (34 točk). Na drugo mesto so se uvrstili predstavniki ZDA (29), ki so prehiteli Jugoslavlane (27 točk). Za Jugoslavijo so nastopili: Gligorić, Matanović, Ivkov, Bertok, Damjanović in Vukčević. Uspeh ZDA je bil nepričakovan, ker so Američani osvojili leta 1950 četrto mesto, leta 1952 peto, leta 1958 četrto in zdaj drugo. Odlikovala se je tudi Češkoslovaška: dve četrti mesti (1952 in 1954) ter dve peti (1958 in 1960). Zahodna Nemčija je osvojila eno tretje in dve peti mesti, Madžarska pa eno tretje in eno četrto mesto. Nazadovali so Argentinci, ki so prej bili trikrat drugi, enkrat tretji in enkrat četrty.

Letošnja lestvica je naslednja: 1. Sovjetska zveza 31,5, 2. Jugoslavija 28,3, 3. Argentina 26, 4. ZDA 25, 5. Madžarska 23, 6. Bolgarija 21,5, 7. Zahodna Nemčija 21, 8. Vzhodna Nemčija in Romunija 20,5, 10. ČSSR 18,5 itd.

Če ocenimo povojne uspehe, dobimo sledečo lestvico: 1. Sovjetska zveza 30 točk (6-0-0), 2. Jugoslavija 17 (1-3-3), 3. Argentina 11 (0-3-2), 4. ZDA 3 (0-1-0), 5. Zahodna Nemčija in Madžarska 1 (0-0-1).

Če seštejemo uspehe, ki so jih države dosegle na vseh 15 olimpiadah, bo uvrstitev naslednja: 1. Sovjetska zveza 30 (6-0-0), 2. ZDA 26 (4-2-0), 3. Madžarska 18 (2-2-2), 4. Jugoslavija 17 (1-3-3), 5. Poljska 15 (1-2-4), 6. Argentina 12 (0-3-3), 7. Zah. Nemčija 7 (1-0-2), 8. Švedska 5 (0-1-2), 9. ČSSR 4 (0-1-1) in 10. Danska 3 (0-1-0).

Velik uspeh Jugoslavije

Kot smo že omenili, je zlata kolajna pripadla najboljši in najmočnejši reprezentanci na svetu: Sovjetski zvezi. Ekipo je nastopila z naslednjo postavo: Botvinnik 3,5 (6), Petrosjan 5 (6), Spaski 6 (9), Keres 6,5 (8), Geller 5,5 (7) in Talj 6 (8). Kljub temu pa zmaga ni bila izbojevana tako lahko kakor prejšnja leta, saj so se morali posamezni člani ekipe v tej hudi konkurenci močno potruditi. Šele po sedmih kolih si je SZ zgotovila končno zmago, medtem ko se je šest najboljših šahistov Jugoslavije in ZDA borilo za drugo mesto.

Milijone ljubiteljev šaha pa je zanimalo vprašanje, kdo bo drugi. Na papirju je bila Fisherjeva ekipa favorit, toda jugoslovanska reprezentanca ni imela še nikoli doslej tako sistematičnih priprav kakor letos na Makarski. Zanimivo je, da je Jugoslavija prejela srebrno svetinjo prav v dvoboju z ZDA v zadnjem kolu. V brezkompromisni borbi so imeli Jugoslavlani več sreče in znanja ter tako zabeležili pomembno zmago z izidom 3:1. Gligorić je porazil Fisherja, čeprav je ta imel v za-

četku boljši položaj, in tako priboril za Jugoslavijo drugo mesto s komaj 3,5 točke razlike od Sovjetske zveze. ZDA so po tem porazu in v zadnjem trenutku zdrknile na četrto mesto, za Argentino. V ameriški ekipi so bila velika notranja nasprotja. Fisher in Benkö nista med seboj niti govorila, tudi Lombardy, Evans, brata Byrne in Bisguer so si bili med seboj sprti. Ameriška olimpijska reprezentanca je kljub četrtemu mestu izjavila, da se smatra za drugo na svetu. Jugoslavija je osvojila srebrno kolajno zaradi izredne borbenosti in kolektivnega duha ter s pomočjo velike sreče. Ne smemo pa pozabiti, da je bila v Zlatnih Pescih med vsemi reprezentancami najmanj priljubljena prav ameriška reprezentanca.

Odlikovali so se tudi Argentinci. Velemoster Najdorf je bil v finalu najboljši igralec na prvi deski, Sanguinetti pa je bil vedno med najboljšimi. Tudi Panno, Bolbochan, Rossetto in Foguelman so se častno izkazali. Presenetili so tudi igralci Bolgarije in Romunije (igrala je neodločeno proti Sovjetski zvezi in Jugoslaviji!), razočarali pa so predstavniki ČSSR, ki so se uvrstili šele na 10. mesto! Nevaren nasprotnik je bila kot vedno Madžarska.

Jugoslavija je v Varni dosegla enega svojih največjih šahovskih uspehov sploh. K temu so posamezni reprezentanti takole pripomogli: Gligorić 12 točk (17), Trifunović 9 (15), Matanović 8,5 (15), Ivkov 13,5 (16), Parma 6 (9) in Minić 6,5 (8). Jugoslavlani so že v predtekmovalju zaigrali odlično: osemkrat so zmagali in enkrat remizirali (Nizozemsko). V finalu so sicer nesrečno izgubili že v drugem kolu proti Sovjetski zvezi, toda v preostalih dvobojih so izbojevali velike zmage. Remizirali so z Argentino in Romunijo (2:2). Najzslužnejša za velik uspeh sta Gligorić in Ivkov. Gligorić je igral vseh enajst finalnih dvobojev in zbral 7 točk. Skoraj neverjeten uspeh, če upoštevamo izjemno napornost iger na prvi deski. Ivkov pa ima še boljši odstotek osvojenih točk. Gligorić je po težkih partijah v Havani in Lvovu v polni moči; v predtekmovalju je dosegel 4 zmage in 2 remija, v finalu 4 zmage in 6 remijev ter poraz proti romunskemu mednarodnemu mojstru Ciocaltea, ki je največje presenečenje prvenstva, saj je poleg Gligorića porazil še Fisherja. Ivkov, udarna moč ekipe, je potrdil svojo formo. Predvsem je navdušil s svojim dinamičnim napadalnim slogom. V predtekmovalju je petkrat zmagal, dvakrat remiziral, v finalu pa šestkrat zmagal in trikrat remiziral. Dr. Trifunović in Matanović sta zadovoljila predvsem s finalnimi partijami. Zbrala sta nad 50% možnih točk in bila v odločilnih trenutkih nepopustljiva borca. Trifunović je v predtekmovalju dosegel 3 zmage, 2 remija in 1 poraz (Balzarowskyjem), v finalu 1 zmago in 8 remijev, Matanović je dvakrat zmagal, trikrat remiziral in izgubil, vse to v predtekmovalju, s Thiellementom, v finalu je zbral 3 zmage, 4 remije in tudi dva poraza (Geller in Sanguinetti). Slovenec Bruno Parma in Dragoljub Minić sta več ali manj uspešno prestala olimpijski debut. Parma je v predtekmovalju trikrat zmagal in trikrat remiziral, v finalu pa samo trikrat remiziral, Minić je v predtekmovalju štirikrat zmagal in enkrat remiziral, v finalu pa dosegel eno zmago in dva remija.

Po 1.508 partijah 15. šahovske olimpiade je zapustilo dvorano neporaženo samo osem velemostrov: Rusi Petrosjan, Keres, Talj in Spaski, Jugoslovan Ivkov, vzhodni Nemeč Uhlmann, Islandec Olafsson ter Nizozemec Euwe. Lestvica najboljših šahistov (nastopilo je preko 200 velemostrov) je naslednja: 1. Geller (SZ) 87,50 (10,5 iz 12 partij — izgubil je samo z Romunom Sosom), 2. Ivkov (Jugoslavija) 84,33 (12,5 iz 15), 3. Sanguinetti (Argentina) 84,33 (12,5 iz 15) in 4. Petrosjan (SZ) 84,33 (10 iz 12), 5. D. Byrne (ZDA) 83,18 (9,5 iz 12), 6. Spaski (SZ) 78,57 (11 iz 14), 7. Olafsson (Islandsk) 77,78 (14 iz 18), 8. Talj (SZ) 73,53 (10 iz 13), 9. Najdorf (Argentina) 73,53 (12,5 iz 17) in 10. Keres (SZ) 73,18 (9,5 iz 13). Najboljši igralci na posameznih deskah so bili: 1. deska: Uhlmann (Vzh. Nemčija) 70,00 (7-10), 2. deska: Petrosian (SZ) 83,35 (5-6), 3. deska: Spaski (SZ) 66,66 (6-9), 4. deska: Ivkov (Jug.) 83,33 (7,5-9); 1. rezerva: Geller (SZ) 78,54 (5,5-7), 2. rezerva: Talj (SZ) 73,50 (6-8).

d. t.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik
Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst,
ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

45. Mavglija je začela pustolovščina pošteno skrbeti. Zaman se je oziral po pomočnikih. Potem pa je zagledal visoko na nebu jastreba Čila, ki se je spuščal strmo navzdol, da bi videl, kakšen plen neso opice. Mavgli ga je poklical: »Ene krvi sva, ti in jaz! Zapomni si moj sled! Sporoči ga Baluju iz sijonskega krdeca in Baghiri!»

44. Dve najmočnejši opici sta držali Mavglija pod pazduho in sta se zaganjali z njim skozi vejevje. Z vsakim skokom dvajset čevljev daleč, Mavgliju se je vrtele v glavi, a je vseeno užival v vrtoglavem poletu. Oziral se je navzdol po džungli in iskal svoja prijatelja. Opice pa so z glasnim kričanjem vlekle ujetnika daleč proč.

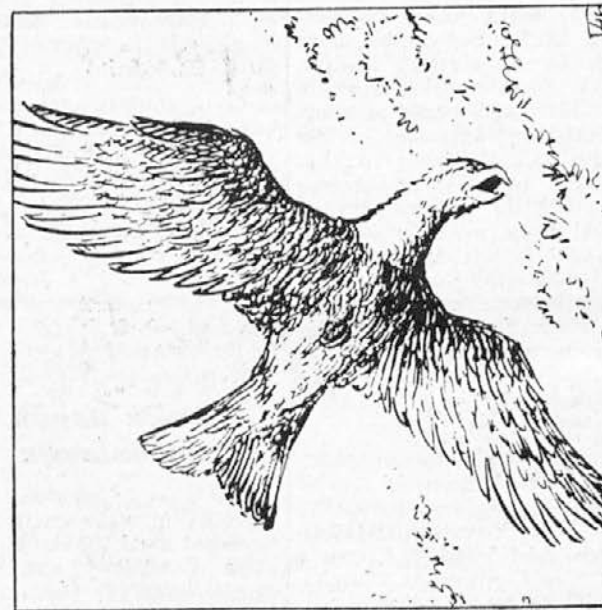
43. Mavgli, ki je bil zaspal med medvedom in panterjem, se je nenadoma prebudil. Začutil je majhne, trdne roke, ki so ga držale za noge in roke. Veje so ga bile po obrazu in iz vrtoglave višine je slišal Baluja, ki je s svojim rjovenjem budil džunglo. Bandar-log pa je zmagošlavno tulil in dvigal svoj plen visoko v vrhove dreves.

48. »Mavgli, Mavgli,« je zajavkal žalostni medved in se valjal po tleh. »zakaj te nisem raje stvaril pred bandar-logom, kakor pa da sem ti vtepal v glavo svoje nauke in te klofutal? Morda sem ti s klofutami celo izbil iz glave modre reke in zdaj boš v džungli čisto sam brez mojstrskih besed, ki bi ti pomagale?»

47. Medtem sta Balu in Baghira od žalosti in jeze kar divjala. Baghira je plezal na drevje, kot se ni plezal svoj živ dan, toda tanke veje so se lomile pod njegovo težo in vselej je s polnimi šapami lubja zdrknil na tla. »Zakaj pa cloveškega mladitca nisi posvaril pred opicami?« je zarjul na nesrečnega Baluja.

46. Cil je prikimal in že je Mavgli izgnil v vejevju. Jastreb pa je opazoval opičji narod in se zahetel: »Nikoli še niso dovršile, kar so se namerile. Tokrat pa so si, če se ne motim, nakopale dovolj sitnosti na glavo. Z Balujem ni dobro češnji zobati in Baghira zna, kakor vem, še nekaj več kakor samo kože ubijati.«

Za
naše
najmlajše

8

DO AKOVAKARNO X-A-I-ZGO
ANDZUK
RIŠE: MIKI
MUSTER